

FORUM

ČESKOSLOVENSKO

2007

TSJEKKISK-NORSK FORUM

č. 58, únor 2007

nr. 58, februar 2007

Vážení čtenáři Fóra,

Doufám, že jste ještě nevzdali naději, že se s Věstníkem zas shledáte, a že tedy jste s úlevou vydýchli: koónečně. Dlužím Vám omluvu: podzim byl v redakci hektický, do té míry, že jsem se nedokázala nazpaměť po 150 opakováních naučit 12 jednoduchých řádek rýmujícího se textu, což i při mé memorování nenáchylné paměti hovoří za vše. Ale je to za námi, a doufejme, že opatření, která byla přijata (přenechat tisk a distribuci profesionálům) povedou ke zlepšení pravidelnosti. Tohle je možné díky daru od ministerstva zahraničních věcí ČR na podporu spolkové činnosti: hradit vydávání a distribuci pouze ze spolkové pokladny v situaci, kdy pouze dvě třetiny členů platí příspěvky, vede ke schodku. Abychom tomu zamezili, budeme od příštího čísla rozesílat Věstník pouze těm, kdo zaplatili v daném roce příspěvek. Pokud ale ani potom Věstník nedostanete, uvažte, není-li to proto, že Vaše

jméno není z platby zřejmé, anebo že nemáme **Vaši poslední adresu**: jsme závislí na zprávě od Vás o změnách.

Protože Věstník publikuje originální materiály, jsme i zde závislí na Vaší pomoci: Neváhejte a pište. **Uzávěrka čísla 59: 21. května 2007.**

Z programu TNF bych Vás chtěla upozornit na následující: výroční členskou **schůzi 22.3.** v 18.00, tentokrát v Americkém lutheránském kostele naproti velvyslanectví ČR (Fritzners gate 15), a na změnu místa konání setkání každou druhou středu v měsíci: kavárna **Copa Cabana** Oslo. Tuhle změnu jsme byli nuceni provést hlavně proto, že původní lokál přestal vyhovovat. Po několika pokusech a pečlivém průzkumu jsme našli nový lokál, a výbor doufá, že setkání budou ještě hojněji navštěvována.

Jako obvykle Vám přeji pěkné počtení, děkuji příspěvatelům a těším se na Vaše ohlasy, názory, přání a příspěvky.

Alena Bartoňová

Druhá zpráva z Konference zahraničních Čechů	2
Česko-slovenská „barselgruppe“ aneb krajanská setkání na poněkud jiné úrovni	4
Možnost zaměstnání na velvyslanectví ČR v Oslo: druhé oznámení	5
Dětské noviny	5
Instalace kanónu Škoda na pevnosti Austraat:	6
Gjensyn med ensembler "Ritornello"	7
Mikulášská zábava	8
Mikulášský dokument: objektivem organizátorů	8
Malé ohlédnutí za létem: Studio LIGHT v Norsku	9
Norská slova v české mluvě obvyklá.	10

Druhá zpráva z Konference zahraničních Čechů

Ve dnech 17.-22.září proběhl v Praze už čtvrtý Týden zahraničních Čechů, organizovaný pod záštitou presidenta republiky. Už tohle naznačuje, že se nejednalo o náhodnou krajanskou sešlost, ale o v pravdě oficiózní záležitost.

Ve srovnání s předchozí konferencí v roce 2000, ze které jsem podal svou první zprávu a která byla v pořadí druhá, byl zjevný rozdíl v počtu účastníků. Okamžitý dojem byl ten, že se sešli titíž lidé co minule, minus ti, kteří jsou už navždy omluveni. Ve většině se jednalo o notorické 'tažné koně' jednotlivých krajanských organizací a velice nápadná byla absence mladší generace. S trochou sarkasmu bych dodal, že bude-li tento trend pokračovat, nebude konat už víc než jen pár dalších konferencí tohoto druhu.

Důvodů k tomu je patrně víc, vedle věkového faktoru vidím alespoň dva další. Časy se mění a je otázkou nakolik je merit tohoto setkání pro většinu krajanských komunit ještě relevantní. Druhým důvodem je celkové zaměření a průběh těchto konferencí. Nemohu se zbavit dojmu, že se jedná o určité nedorozumění. Pokusím se to vysvětlit blíže.

Moje očekávání bylo, a počítám, že tomu tak bylo i u více účastníků, že se bude jednat o fórum, na kterém se setkají krajané z celého světa v domácím prostředí k tomu, aby došlo k dialogu, který jinak není možný. Mám na mysli nejen dialog mezi krajany a domácími (nenapadá mě lepší slovo, ale slyšeli jste už nový výraz domočeši?)¹, ale i mezi krajany z různých zemí. Jsem přesvědčený, že taková debata by byla nesmírně zajímavá a mohla by uvolnit onu dnes tak populární synergii, která v takové sešlosti patrně dřímá. Opak je ale pravdou, poslední konference byla v ještě větší míře než setkání minulá prostá jakéhokoliv dialogu!

Místo toho byla převažujícím tématem úvodních setkání vstřícně napražená ruka pomoci českých institucí krajanskému fóru. Jakkoliv je takové gesto vítané, nemyslím si, že to byl hlavní důvod k účasti pro většinu přítomných. Tím nechci zpochybňovat, že krajané z Balkánu, či ještě východnějších oblastí mohou mít názor spíše opačný.

Pořadatelům se podařilo připravit vyčerpávající program, ve kterém vystoupila řada předních osobností politického života a přemnozí představitelé mnoha významných institucí. Zahájení konference proběhlo už tradičně v aule Karolina, kde shromáždění pozdravili hodnostáři Karlovy university, hlavního města a dokonce i presidentův mluvčí. V následných seancích vystoupil ministr zahraničí, místopředseda vlády i sám premiér, jakož i slušná řádka dalších osobností. Už z toho jak byl program nabitý vyplývá nutně jistá plytkost obsahu, na víc prostě nezbyval čas. To vše bylo ještě umocněno velice

¹ počítám, že to je krajanská odvěta za pejorativní nádech slova 'emigrant', který byl vytvořen za bolševika a v českých luzích i nadále přežívá

striktně dodržovaným pravidlem nejvýše tři dotazy každému řečníkovi. Po hříchu musím přiznat, že některé z nich byly navíc promarněny tím, že 'tázající' místo otázky přednesl servilní zdravici – prostě něco, co by jeden v téhle sešlosti neočekával!

Nutně došlo i k tomu, že se někteří řečníci překrývali. Jedním z výrazných témat, které zaznělo opakovaně, bylo konstatování, že současný český politický pat způsobili svými hlasy ve volbách krajané (uvádí se, že dokud tyto hlasy nebyly sečteny, ukazoval výsledek na jasné vítězství ČSSD). Takové přispění bylo řádně oceněno, navíc došlo k opakovaným příslibům, že příští volby už budou korespondenční, tedy ještě snazší. Je třeba říkat víc?

Můj dojem, že ze strany pořadatelů nebyl zájem o případnou výměnu zkušeností, potvrzuje drobná epizoda, ke které došlo po n-tém povzdechu jednoho z řečníků na nemožnost sestavit vládu. Vystoupil známý krajan ze Švédska a poukázal na to, že k podobné situaci došlo kdysi i tam, a protože na mimořádné volby nebyly peníze, po celé vládní období se ve sporných otázkách metalos. Rada se bohužel nesešla s porozuměním a

dotyčný byl promptně upozorněn na to, že je pouze přípustné vznášet dotazy².

Zvláštní pozornost byla věnována krajauskému tisku. V příslušné sekci vystoupilo množství krajanů z různých zemí, ale opět díky časové tísní tím vyvolané došlo jen na presentaci strohých statistických údajů, které se klidně mohly rozdat písemně. Veškerý náběh k diskusi některými příspěvky vyvolaný byl odkázán do poslední sekce, údajně určené debatě. Sám jsem se jí nedočkal, ale pochybuji, že případné dotazy mohly být po vytržení z kontextu ještě aktuální.

Nezmiňuju se o dvou momentech konference – společenských akcích, kterých byl přehršel a téměř polovině jednání, která proběhla za zavřenými dveřmi Senátu. Pokud se jedná o první záležitost, neměl jsem z osobních důvodů možnost participovat, protože šlo vesměs o večerní akce.

² Možná to celé souvisí i s mým osobním poznatkem, že za celých 17 let od převratu se mě nikdy nikdo nezeptal, co jsem tu celou dobu dělal a zažil.

Dodatečně jsem se dozvěděl, že to patrně nebyl jen můj problém: na promítání zahraničních filmů, které bylo velice lákavé, se dostavila jen jedna krajanka. Jednání v Senátu pak bylo přístupné pouze formálně zplnomocněným delegátům, což nebyl můj případ. Jistě se o výsledcích tohoto jednání časem dozvíme, zatím jeho obsah zůstává i pro mne velikým tajemstvím.

Nerad bych stesky o tom, že konference nesplnila moje očekávání vyvolal dojem, že to byla akce zbytečná. To si vůbec nemyslím, naopak snaha pořadatelů všemožně vyjít krajanům vstříc je hodná ocenění a byla milým překvapením. Už z toho důvodu doufám, že se v načaté tradici bude pokračovat a záleží i na nás v jakém duchu příští konference proběhnou.

Závěrem bych se chtěl podělit o osvěžující zážitek, kterým bylo nečekané a improvizované vystoupení premiéra Topolánka. Po úvodu ve kterém oznámil, že 'hamba by mě musela ošustnút, kdybych mezi vás nepřišel'³ pokračoval parafrází JFK: 'Neptám se vás, co pro nás můžete udělat, ale za sebe vám slibuju, že se ze všech sil vynasnažím, aby se tu už nikdy nedostali k moci komunisti a aby tahle země zůstala vaší vlastí, kde se vždycky budete cítit dobře. A kam se třeba jednou i vrátíte, to už ale záleží jen na vás!'

Karel Babčický (text a foto)

P.S. Veškeré písemné materiály získané na konferenci jsou k dispozici u vedení spolku.

³ za správný přepis dialektu neručím

Česko-slovenská „barselgruppe“ aneb krajanská setkání na poněkud jiné úrovni

Jste vy nebo vaši zde (tj. v Oslo a okolí) žijící česko-slovenští známi doma s malými dětmi, případně se k tomu brzy chystáte? A chtěli byste se čas od času sejít a popovídat si pěkně „po našem“ o všech těch nových radostech i starostech, které vám ze dne na den převrátily život vzhůru nohama, navíc v podmínkách norské reality? Pak neváhejte a přidejte se k nám!

Jak to celé vzniklo? Na norské poporodní péči mě mimo jiné zaujalo cílené organizování tzv. barselgruppe, kdy místně příslušná poradna (helsestasjon) dá dohromady novopečené maminy z okolí, s přibližně stejně starými miminky. Hlavním cílem je pozitivní podpora psychiky maminek přes sdílení obdobné životní situace s dalšími, stejně „postíženými“. Fajn. Jenže já ještě nejsem v Norsku kdovíjak dlouho, a i když v rámci možností na své norštině pracuju, na pořádné a opravdu uvolňující popovídání to prostě zatím

není. Na internetu se mi časem podařilo vylovit dvě v Oslo působící anglicky mluvící skupiny rodičů s malými dětmi, tak to už bylo o poznání lepší. A pak mě napadlo, vždyť tady je určitě spousta dalších česky a slovensky mluvících čerstvých maminek a tatínek, kteří by se třeba taky chtěli setkat, akorát že o sobě nevíme. Tak jsem poslala hromadný e-mail na mě dostupné adresy krajanů – a kladná odezva se dostavila. Takže, je nás zatím pár, sešli jsme se už dvakrát a bylo to moc fajn.

Chci tedy tímto dát vědět dalším potenciálním zájemcům, které jsem zatím nepodchytila jinak. A jaký bude program našich setkání? No to záleží pouze a jen na tom, na čem se dohodneme a kdo přijde s jakým nápadem. Oslo a blízké okolí nabízí nesčetné možnosti vycházek a výletů s kočárky, ve veřejných kavárnách a cukrárnách se tu nikde zaplat'pámbu nekouří, řada

kin má speciální promítání filmů dopoledne pro rodiče s kojenci a batolaty. mnohá fitness centra mají hodiny pro novopečené matky s hlídáním dětí....a nebo třeba u někoho doma. Zatím jsme nestanovili žádné pevné termíny schůzek, takže vše záleží na dohodě - nejsme žádná uzavřená parta a dveře jsou otevřené všem zájemcům.

Ozvěte se mi když tak na níže uvedenou e-mail adresu a já vám dám obratem vědět o nejbližším chystaném setkání.

Radka Ptáčnicková

e-mail: rpichlova@yahoo.com

Možnost zaměstnání na velvyslanectví ČR v Oslo: druhé oznámení

Velvyslanectví ČR hledá místní kvalifikovanou sílu do obchodně-ekonomického oddělení na plný pracovní úvazek.

Požadavky:

- VŠ optimálně ekonomického (příp. právního) vzdělání, příp. i student
- jazyk – Č, N, A

Stručný životopis (s důrazem na praxi) a velmi stručnou vizí činnosti zasílejte na adresu velvyslanectví: oslo@embassy.mzv.cz

Bližší informace budou poskytnuty při osobním jednání.

Dětské noviny

Z velvyslanectví nám přišly na ukázkou Moje 1. noviny. Ukázkové 42 stránkové číslo obsahuje materiál doslova všeho druhu: od přírodopisných článků přes historii a národopis k recenzím počítačových her, dále také pětijazyčný jazykový

koutek a články z oddělení kosmetiky. Samozřejmě nemůže chybět ani informace o známých osobnostech, komiks, kvízy, horoskop a vtipy. Musím s jistým překvapením konstatovat, že jsem se nenudila, a ani jsem nenandskakovala nad pro mne neobvyklými jazykovými jevy.

Informace z tiráže: Moje 1. noviny, Noviny pro všechny děti na všechny základní školy v České republice. Dětským domovům, dětským diagnostickým ústavům a SOS vesničkám zdarma. Periodicita titulu: měsíčník, místo vydání: Praha. Vzdavatel: M1N, s r.o., IČO 267 52 581, Mgr Martin Jaro, adresa: Fr. Křížka 1, Praha 7, telefon: 220 412 203, fax redakce: 220 412 203, e-mail: redakce@moje1noviny.cz, internet: www.moje1noviny.cz.

Alena Bartoňová

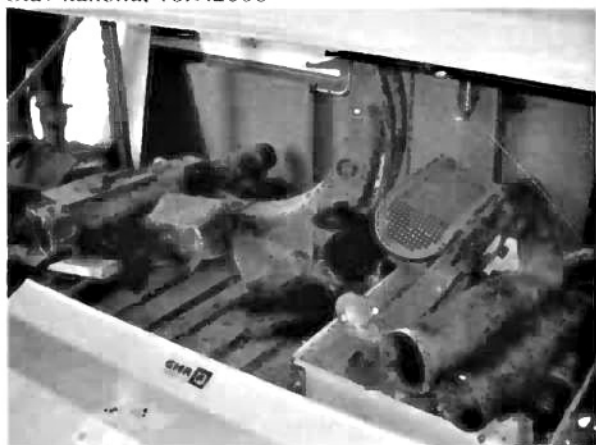
Instalace kanónu Škoda na pevnosti Austráat:

Koncem září se do oblasti Orlandet vydalo osm českých vojensko-historických entuziastů v čele s Mario Kiriakovem, aby instalovali na pevnosti Austrátt nově restaurovaný kanon Škoda, stejný jaký na pevnosti byl instalován o 70 let dříve. Mariovy fotografie, článek v místních novinách, http://www.fosna-folket.no/index.jsp?mailType=pdf_big, a Mariova krátká zpráva Vám celou událost přiblíží. *Redakce*

Dělová věž pevnosti

Stav kanónu. 18.9.2006

Odpad nábojnic pro kulomet

Martin a šroubky

Kompletní kanon 28.09.2006

A jak to dopadlo

Dobry den,

Před týdnem (29.9. 2006, pozn.red.) bylo skromně odhalení kanonu pouze za účasti místních. To nám, pochopitelně, nemohlo v zadném případě zkažit radost. Nakonec se to dostalo alespon

do místního tisku Fosna-Folket. Jeho redaktor mi poslal PDF-ka, tak vam je pro informaci take zasilam. Je tam, snad jako v kazdem novinovem clanku, nekolik faktografických chyb, ale neni to tak hrozne. Napr. ja pocházim z Prahy a ne z Nachoda, jehož jmeno asi novinár zapomel, jelikož referuje jenom o mistu na CZ-Pl hranici. Dalsi a podstatnejsi je, ze kanon na Austraattu ma cislo 172 (puvodne ze srubu Lom, sousedicim s Brezinkou) a ten co se dostal do Cech ma cislo 173 (na Brezince). A konecne na ostrove Tarva, zadny takovy kanon nejspise nebyl umisten.

Doufam, ze jsme alespon trochu prispeli k posileni pozitivni "image" Cechu v Norsku.

Ha en riktig god høstdag og med hjertelig hilsen

Mario

Společná fotografie, 28.09.2006

Gjensyn med ensemblet "Ritornello"

For fjerde år på rad optrådte det tsjekkiske ensemblet "Ritornello". ledet av Michael Pospíšil i Margaretakyrkan torsdag 7. desember, midt i førjulsstrida. Det øsende regnværet la slett ikke noen demper på forventningen., men reduserte kanskje tilstrømningen en smule ...

Foto fra Tineola dokketeaters heimeside, med Tomáš Najbrt, Michael Pospíšil, Beata Pecháčková og Michaela Bartoňová

Musikkensemble og dokketeater

Et entusiastisk tsjekkisk og norsk publikum fikk presentert fortellingen om engelen Gabriels bebudelse til Maria, Jesu fødsel og englenes lovsang. En nå velkjent gjennomgangsfigur, den frysende drukkenbolten, fikk den ære å bekjentgjøre den glade begivenhet for folket. De

hellige tre konger avsluttet forestillingen til stående applaus.

I menighetssalen tok den tsjekkiske ambassadøren imot publikum til forfriskninger, bestående av "Glühwein" og tradisjonelle sotsaker. Ensemblet fortsatte å spille og synge julesanger, og publikum tok ivrig del i sangen.

Vi ser fram til neste års advent og til gjensynet med "Ritornello" og Tineola dokketeater!

Jan K. Myrstad

Velvyslanec J. Horák, K. Janák, M. a J. Myrstad (foto L. Janáková)

Mikulášská zábava

Na spoznávanie cudzích kultúr niekedy stačí tak málo. Tohtoročná Mikulášska zábava bola príkladom toho, že nezáleží, či ste Slovák, Čech alebo Nór. Všetci sú vítaní.

Pocítil to aj malý Tobias. Nórsky chlapec, o ktorého sa starám ako au-pair. Vzala som ho so sebou, aby som mu ukázala naše zvyky a tradície, tak odlišné od tunajších.

Jazyk mu bol cudzí, ale po nórsky hovoriaci Mikuláš úplne potlačil jeho hanblivosť. Keď už ako druhý otváral balíček plný sladkostí, očka mu žiarili od radosti. Tiež sa mu veľmi páčili naše koledy a keby rozumel, určite by spieval s nami.

Takéto stretnutia búrajú steny medzi národmi a otvárajú cestu k vzájomnej komunikácii. Som šťastná, že som sa vďaka mojim českým priateľom mohla stať ich súčasťou.

Ostáva len dúfať, že to ani zďaleka nebolo posledne. A že ďalšie sa budú tešiť ešte väčšej účasti Slovákov, Čechov a Nórov.

Helena Mikulová

Mikulášský dokument: objektívom organizátorů

V Majorstua Seniorsenteret se nás sešlo na stovku.

Jiří a Zuzana nás provedli večerem.

Olinka a Helena se postaraly o naše nejmenší.

Pavel, Liba a Karel působili jako předzpěváci.

Mikuláš, anděl a čert byli před návštěvou u nás v salonu krásy.

V pauzách mezi bohatým programem jsme se posilňovali gulášem a jinými dobrotami inspirovanými českou kuchyní, snědli jsme i obrázek.

Děti pomáhaly zaručit fair play při tombole.

A nakonec se vysílená posádka mohla radovat nad ukončeným dílem: Janík, Vlado, Alena, Liba, Karel, Paul, Stefan, Renata a vedoucí kuchyně Zita.

Malé ohlédnutí za létem: Studio LIGHT v Norsku

Letošní projekt tanečního studia Light při ZŠ Praha 5 Na Popelce bylo představení "Ronja dcera loupežníka", podle knihy Astrid Lindgren. A když už bylo zvoleno tohle téma, proč se nepokusit uvést ho ve Skandinávii, konkrétně v Norsku.

Studio Light je taneční soubor dětí mezi 4 a 17 lety, odborně vedený tanečními pedagogy s přesnou vizí tance jako prostředku k překlenutí

komunikačních a kulturních bariér. Studio má za sebou úspěšnou cestu do Rumunska do oblasti Banat, kde sídlí velká česká menšina, a vystupovalo také na několika mezinárodních festivalech, v Čechách a v Bavorsku. Cesta do Norska má i odborný cíl: najít pedagogické kontakty v norské škole, která je známá tím, že často používá hudbu a tanec ve výuce.

Samotné představení bylo po všech stránkách profesionální a velice povedené. Originální hudba, používající české lidové písně, byla spolu s tancem tak sugestivní, že nebylo pochyb, co se zrovna v příběhu děje. To, že v Norsku všichni Ronju znají, není nutně výhoda, protože mohou mít silný názor, jak příběh ztvárnit. Na ohlasu publika bylo vidět, že s provedením studia LIGHT je možné se lehce ztotožnit.

Kromě vystoupení v Oslo navštívili tanečníci také Kjellervolla skole v Lillestrømu: tenhle třetí stupeň základní školy má jako jediná škola

v Norsku grant pro rozšířenou hudební výuku, a každý rok uvádí muzikál 10. třídy. Z okolí Oslo vedla cesta dále přes hory do Bergenu, kde měli vystoupení v muzeu.

Podrobnou zprávu o cestě do Norska "Cesta na sever 2006" budete brzy moci najít na webových stránkách Fora. Doporučuji ji všem, je plná zajímavých postřehů o Norsku, a nádherných fotografií.

Bylo nám potěšením poznat vedoucí a děti Studia Light. Snadno nás okouzlo jejich představení ve skansenu na Bygdøy, a byli jsme rádi, že jsme k cestě podporou logistiky mohli přispět: představte si skupinu 29 dětí a 8 dospělých, připravujících se na profesionální výkon po cestě autobusem z Čech do Norska, bez většího technického zázemí. Myslím, že nemluví jen za sebe, když řeknu, že si je a jejich představení budeme dlouho pamatovat.

Alena Bartoňová

Foto Erika Gemelová

Norská slova v české mluvě obvyklá.

Není lehké v dnešním světě nenadávat. Jen to zkuste. Tak nám proletěl zas jeden podzim, rychlostí, že by jeden bezděky zaklel. Alespoň v duchu. Klení nahlas doporučuji nechat na vypjatější situace, abyste nedostali mrtvici kvůli nějaké prkotině. Norský podzim se dá definovat jako období, kdy se na v létě přesvícené obloze dají konečně pozorovat hvězdy a není ještě chladno, můžete se na ně dívat venku. Země se točí nějak rychleji. Přesně o 3 milióntiny sekundy za rok. Jak to zjistili, nevím, trochu mě to znervózňuje. Taky to cítím. Půjde-li to tak dál, můžeme za necelých 29 miliónů let zrušit přestupný rok. Než si člověk stačí užít plískanic podzimu, je tu podzimozima, protože se Země otepluje. Oceány stoupnou o 17 metrů. Prý. Pokud se zima začne projevovat jenom jinovatkou na střeších a tráva poroste, jako by se nechumelilo, bude třeba rozšířit slovník. Ta podzima. Nebo nedozima. V Norsku je charakteristická tím, že do práce odcházíte v noci a domů se v noci navracíte. Mezitím byl zřejmě den, což vám uniklo.

Chudáci norské děti. Prosinec je nejen tmavý, ponurý, ale je taky předvánočním maratónem koncertů hudebních škol. Dětičky předstírají, že se snaží, rodiče jim chtě nechtě tleskají za výkony, které mají do čtyřletého Mozarta hodně daleko.

Celkem je to trápení pro většinu přítomných. Kromě Vietnamců a Číňanů. Jejich caparti dokazují na piánu nepochybnou nadřazenost žluté rasy. Letos jsem měl mimořádnou kliku, nekleplo mě, protože starší dítě si těsně před vystoupením zlomilo ruku a náš mladší syn sice nezahrál jedinou notu dobře, ale ne falešně, čímž zaskočil pouze znalce, pana učitele a nás. Zbytek obecnstva nepoznal, že mistr stvořil improvizaci. Napřed se mi tlačila na jazyk česká slova v neslušné mluvě obvyklá, pak náš umělec u mne navodil duševní stav postavy Hoga Foga, z konce filmu Limonádový Joe, jak tam Miloš Kopeckému trčí ze zad vývrtka a on říká: Vr-tá-ku! Oněmělý jsem mu nevynadal. Ještě bude příležitost: před svátky se vydává pololetní vysvědčení. Nezapomeňme, že škola v Norsku začíná o 14 dnů dřív než v Čechách. Pokud se škole nezhroutí počítačový systém, jak se stalo v prosinci 2006, zhroutí se doma ze známek rodiče a naopak. Kdepak napsat vysvědčení rukou. V Norsku musíte počkat až po Vánocích, protože se celá země na týden zastaví.

Někdo slaví Ježíška. Někdo saturnálie nebo slunovrat. Zdalipak si také dávají dárky ?

Nebo zpívají koledy ? Třeba : Saturne, panáčku, já tě budu kolíbatí... Norské děti dělají seznamy dáreků. Přání jsou obvykle nesplnitelná,

třináctiletý nemůže dostat opravdové auto. Jen občas obsahují poezii: syn pana velvyslance si moc přál plyšový tank. Růžová je nejpříhodnější, takže umíte-li někdo šít...O letošních Vánocích na vodě případně vydali cédé s "Tichá noc, svatá noc" na havajskou kytaru. Hned jsem viděl léto, teplo, vlnobití na písčité pláži, dívky s květy ve vlasech. Asi vydání pro Australany.

V nenaladě jsem začal hledat něco podzimně pozitivního na českém internetu, aby mě přestala pronásledovat neslušná slova. To jsem si dal. Blbá nálada v Čechách prý přešla do studené občanské války. Český národ, rozdělen posledními volbami si spílá navzájem, až správci serverů začali cenzurovat některá slova. Zvláště slova začínající na "pr", "ho" a "se". V norštině by to byla slova na "f". Na jednom známém diskusním fóru dokonce zašpérovali, věřte nevěřte, slovo "tajtrlík", protože tak byl oceňován jeden politik jiným politikem a přídomek se ujal. Tohle slovo do příspěvku na tom serveru nenapíšete, automaticky je vymazáno. Je to houbeles platné. Cenzuru jednoduše obejdete: napíšete, že autor článku je id*ot, pošlete nějakého pisatele do pr*ele, nebo napíšete, že jejich politický kůň je v*1. Takhle to programy nevychytají a čtenář textu prozumí a patřičně se urazí. Zmíněné slovo "tajtrlík" projde jakožto "tajtrdlík". Pravděpodobně tím vzniknou i nové nadávky jako trtadjlík, tajdlítrk a jiné.

Nechci naše děti učit nadávkám, pochyťují jich dost na letních táborech. Jako syn naší známé vdané v Kanadě, který na konci pobytu u babičky v Čechách uměl perfektně jedinou českou větu, zvolání: "Ty pváse". Pokud by se mladý Kanadčan chtěl ještě víc zdokonalit, dá se mu doporučit česká divadelní hra, Ivánku, kamaráde, kde text napsal sám život. Herci jen čtou, musejí číst, protože se vulgární a nezkrácené odposlechy telefonních rozhovorů předních pražských fotbalových manažerů nedají zapamatovat. V tomto kusu jsou snad slušné jenom předložky a spojky. Napřed se zasmějete, pak zesmutníte a dáte do přehrávače věčný humor Felixe Holzmannu.

Jazyk se vyvíjí. Ošklivá slova se mění. Kdo dnes ví, že dříve bývalo v Čechách urážející popřát někomu dobrý den. Slušná forma byla: dát dobrej den. Koho dnes pohorší slovo "zatracený", "proklatý" nebo "parchant". V Čechách se stal nadávkou třeba novotvar "pravdaláska", označení tábora příznivců bývalého prezidenta Václava Havla. Zřejmě lžinenávisníky. Nebo slovo "šibal". Pozor! Zvláště dámy, až vás někdo poplácá po nevhodném místě v Praze 2007, ne abyste laškovně zvolaly "I vy šibale!" Tenhle výraz bude brzy žalovatelný. V politice znamená dohromady

slova podvodník, zloděj, gauner, hochštapler, někdo, kdo se obohacuje za pomoci nekalých praktik. Možná by bylo namísto spíš slovo "taškár", které původně znamenalo, že dotyčný uřezával u pasu přivázané tašky, dřívější peněženky. Nebo "čtverák", obehrávající o peníze falešnou hrou v karty, čtyři barvy...Dnes se takové transakce provádějí v bankách, takže taky "bankér"?

Neslušná slova jsou relativní. Některá Norům ani nepřijdou. Až vstoupíte do norského obchodu, a u vchodu čtete: "Kr 30 pr.del.", nelekněte se. Není to prodej náhradních lidských dílů nebo drůbků. Znamená to "za kus", jako ve větě: Karborundum brousek, za korunu kousek. Jiný nápis: "poser", není Čechovi srozumitelným rozkazem, nýbrž množným číslem: pytlíky, všudypřítomné norské igelitové nákupní tašky, bez kterých by se zhroutilo národní vyvážení odpadků. Pokud zaslechnete nějakého Nora v nákupním středisku říkat slovo "kurva", nepřeslechli jste se, nepohoršujte se, nikomu nenadávejte. Chce nákupní košík. Který Čech se nezasměje, projíždí-li norskou vesnicí jménem Hovin.

Na Čecha v Norsku číhá několik jazykových pastí. V Norsku raději vůbec nevolejte "hurá". Norové vyslovují "u" dvěma způsoby, což my neumíme. "U", které řekne Čech při volání hurá, neslyší Nor jako své "u", ale jako své norské "o", neboť Norové čtou většinou "o" jako my naše "u". Je to jasné? Takže: Nor slyší, jak voláte slovo "hora" '(hůra). V latině znamená hodina, přeneseně děvče na (jednu) hodinu, čili v češtině: viz norský nákupní košík...

Nebo takové nevinné české slovo : réva. Nechvalte před norským číšníkem vinnou révu. Slovo samo o sobě je velkým odsouzením. Doslova znamená neslušný výraz pro hýždě. Když je norský něco réva (psáno s ae), stojí to za ho...Zde se čeština s norštinou rozchází. Řekneme-li česky, to je pr..znamená to bezmeznou legraci.

V různých zemích vzbuzují hnus různé věci. V Norsku nesmíte zapáchat česnekem, rybina je normální. V Norsku je odporný kompost. Tedy odporný Norům. Máte na zahradě kompost? Pak je to, jako byste v Čechách jedli veřejně kočky, psy a vrány. Moje žena kompost miluje. Nutí mě tam chodit a dávat na něj nevábné zbytky. Běda, kdybych hodil ohryzek do normálních odpadků a nerecikuloval ho. Někdy se domnívám, že tajně lituje, že tam jakožto rodina nedáváme úplně všechen náš odpad, tedy rozumíte...úplně všechen. To by to teprve hnulo a rozkládalo se, a ta kvalita prsti! Jejím ústupkem norské posedlosti hygienou

je umístění: ve vzdáleném rohu zahrady a v plastové popelnici s víkem. V poslední době mě kompost potěšil: on žije. I zimním a nočním životem. Řekli byste, že v norské zimě všechno ztuhne. Kdepak. Žena mě vyhání s organickými odpadky, obléknu se jak na polární výpravu, cestou přes zahradu naberu sněhu do bot, omrznu, nastydu, zakopnu o uschlý rybíz, při tom se píchnu do oka o jiný podobně ozdobný keř. Zvednu víko, chci vylít pomyje na zmrzlý obsah,...a co vidím. Vždycky jsem si představoval, že to hmyz v zimě nemá lehké, ztuhlý ve škvírách čeká na jaro. Ne tak v našem kompostu. Mouchy octomilky mají na teplých, párou kouřících zbytcích permanentní mejdan, neboli hodokvas, protože hodují a víří v hejnech, určitě opilé kvasnými produkty. Ani nevědí, že Lucie noci upije. Závidím jim, jenom jedí, rozmnožují se, manželky, pokud nějaké mají, je jistě nutí ke všemu jinému, jen ne chodit vyhazovat zbytky na kompost. Být mouchem, poradil bych jim ještě světlušky.

Nerad poslouchám neslušná slova.

Aby mě někdo nepodezíval z prudérnosti. Samotných neslušných slov se nebojím. Mám hrůzu z jejich inflace a proto je nerad používám. Schovávám si je na okamžiky, když se třeba v noci v kuchyni praštím do šimpánu o otevřenou myčku. Nebo když nějaká milá osoba odejde.

Ať už se odstěhuje nebo na věčnost. Výjimečně u cizích lidí, někdy zakleju nahlas, stalo se tak, když nás opustil Jiří Šlitr, John Lennon, Karel Kryl. Je to jako barometr, nedá se to ošidit. Nejsem sám, v Čechách odešel 28. ledna 2007 skladatel popu Karel Svoboda, vzpomínáte, "Lady karneval", "Stín katedrál"... a lidé nadávají, truchlíci netruchlícím, že netruchlí a netruchlíci truchlícím, že truchlí. Ožil starověký hudebně estetický spor mezi bohem Apolónem a Marsyasem, co je lepší, jestli složitě akademické, nebo prostější populární melodie. Tehdy sázku vyhrál Apolón, udělal králi Midasovi oslí uši, aby přístě nepodporoval jednoduché hity. Bůh stáhnul Marsyase z kůže, scénu později namaloval olejem Tizian ve věku 90 let, prsty, ne štětci, velké to

plátno visí v Kroměříži na zámku a je to prý náš nejdražší obraz, 35 milionů dolarů.

Svobodu rovněž stáhli z kůže za "Včelku Máju" a za podepsání anticharty. A že prý už neměl v posledních letech hudební nápady. Ono se skládá nejlépe, když člověk přetéká hormony, po šedesátce už ani Paul McCartney...

Dnešní mladá generace neposlouchá ani klasiku, ani odrhovačky, leč něco mezi řvaním a hlukem. Hudba to není. Na tohle si stěžovali už staří Číňané v roce 600 n.l. Dnes se v rapech nadužívá neslušných výrazů. Že se nezalknou vztekem, musí se jim nedostávat slov, když se něco vážnějšího stane? Chybí jim samurajská disciplína. Možná si za to můžeme sami. Jsme moderní: postavíme doprostřed obývací televizi, ze které se řinou denně stovky mrtvých. To by jeden utek. Ještě na to necháme koukat naše děti. Pak se divíme, že se vyjadřují hrubě. Což se poučit z historie?

Staří Japonci byli nejen mistry meče ale i mistry života. Vyráželi ze svých hradů na výpravy, kde neuvěřitelně odporně vraždili své protivníky, ale tyhle ošklivosti končily u hradní brány. Za hradbami pěstovali po staletí poezii, hudbu, malířství, květiny a dřeviny.

Čtlo by to mít doma japonský hrad, docela malý.

Všechny internetové, televizní a jiné sprostárny, často interpretované známými herci ještě ničím nejsou ve srovnání s jedním slovem, které je opravdu ošklivé a mělo by se co nejrychleji vymazat z lidského slovníku. Je to slovo válka. Lidstvu to ale bude ještě chvíli trvat.

Do té doby je tu kompost mojí manželky! Omrzí-li vás agresivní svět, přijďte do Osla. Seznámíte se s veselými muškami, žrádýlkem, bezstarostným rejdním. Alkohol, octomilky, bzučení. Jste kdykoliv přesvědčeně vítáni. Od branky rovně, pak doleva mezi červeným a černým rybízem, trochu doprava, odklopit víko...a hup, po hlavě.. Hodinky nechat doma a nezapomeňte za sebou to víko zase přiklopit, táhne. Není vyloučeno, že tam na vás už budu čekat.

Zdeněk Bartoň

ISSN 0803-7213

Dette er et tidsskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM, www.cz-forum.no

Ansvarlig for dette nummer var Alena Bartonova

Foreningens adresse: TNF, C/O ALENA BARTONOVA, MAGNUS GATE 10, 2004 LILLESTRØM NORGE

Medlemskontingent: individuell hovedmedlem kr. 250,-, familiemedlemskap kr. 300,- senior kr. 150,-

Telefon: 63818222

Bankgiro: 6241.06.04650

Org.nr.:

986 696 202
